

EVALUEREN EN FEEDBACK GEVEN IN EEN?

Fons test de 'rubric of one' uit

“Hoe kan ik taaltaken helder evalueren en mijn leerlingen daarbij concrete feedback - springstof voor leren - geven?” De zoektocht naar zo'n evaluatie-instrument leidde mij naar de 'rubric of one'. Een handig format dat leerlingen inzicht geeft in welk doel ze moeten bereiken (*feed-up*), wat ze nog kunnen doen om er beter in te worden (*feed-forward*) en op welk niveau ze het doel beheersen (*feed-back*). Hoe werkt het? **Josfien Demey**

Voor Fons testte

JOSFIEN DEMEY

de rubric of one uit. Ze geeft Nederlands in de 1A-stroom (Lyceum Ieper). Op haar onderwijsblog 'Mijnspronguur.be' deelt ze lesideeën, inspirerend leesvoer, toffe tools, mislukte lessen, fantastische lessen, nieuwe inzichten ... met al wie wil meedenken en groeien. Zo vliegt haar klasdeur wagenwijd open!

WAT IS EEN RUBRIC?

Een rubric is een krachtige evaluatietool omdat je de verschillende criteria snel en simpel in een schema giet. Dat is niet alleen interessant voor leerkrachten. Ook leerlingen hebben er veel baat bij, want een rubric verheldert de verwachtingen. **Leerlingen begrijpen beter wat ze moeten doen en waarop ze beoordeeld worden.**

SOORTEN RUBRICS

De basis van een rubric? Een tabel met criteria om het werk van leerlingen te beoordelen. Meestal hebben ze een vaste vorm met verticaal een overzicht waaraan de prestatie moet voldoen

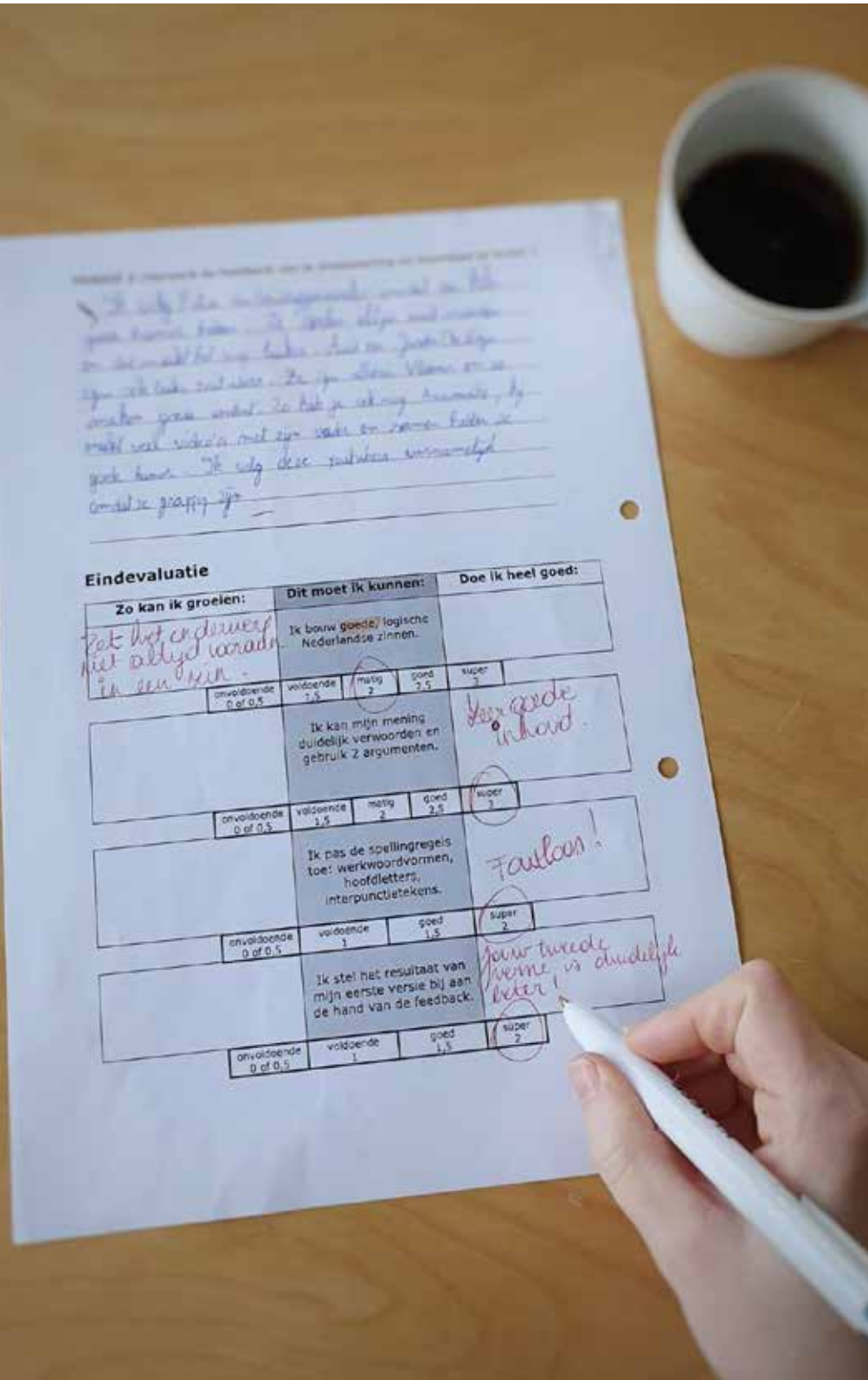
en horizontaal een aantal niveaus van beheersing (van beginner tot expert of van zwak tot uitstekend).

Daarnaast kan je een rubric holistisch of analytisch gebruiken. Bij een holistische aanpak geef je een *overall* beoordeling op basis van de rubric. Werk je analytisch, dan quoteer je elk criterium apart en geef je op basis daarvan een eindbeoordeling. Dat is meteen ook de meest gebruikte vorm. **Maar wat doe je als een prestatie tussen twee beoordelingsniveaus valt?** Denk aan een leerling die perfect spelt, maar slordig met interpunctie omgaat. En lezen leerlingen wel alle criteria op een soms overvol A4'tje? Is de feedback krachtig en helder genoeg? Uit mijn ervaring (eerste graad A-stroom): nee. Leerlingen komen vaak niet verder dan hun score. **Terwijl feedback de absolute eyecatcher hoort te zijn.**

'RUBRIC OF ONE'

Een derde format is een 'rubric van één'. **In deze versie voorzie je slechts één richtlijn of criterium per onderdeel: het doel dat leerlingen moeten bereiken.** Aan beide zijden van deze kolom kan de leerkracht gepersonaliseerde feedback schrijven. Links is er plaats om aan te geven wat de lerende kan doen om beter te worden. Rechts geef je aan waarin de leerling uitblinkt en er dus veel beter werk is geleverd dan de norm.

Ik hoor het je denken: “Is dat niet meer werk voor de leerkracht?” Misschien. Maar in een analytische rubric duw ik uiteindelijk toch altijd een hoop krabbels in 1 van de cellen bij de criteria. Omdat ik de feedback persoonlijker wil maken, of omdat ik iets wil nuanceren of expliciteren. Met

de 'rubric of one' ervaar ik eigenlijk vooral veel voordelen:

- Ik **ontwikkel deze rubric sneller** omdat ik niet langer hoef na te denken over alle manieren waarop leerlingen het leerdoel wel of niet kunnen bereiken.
- Mijn leerlingen vinden deze manier van evalueren **makkelijker om te lezen**. Met maar één doel om zich op te focussen lezen ze de criteria sneller.
- Ik geef meer **gepersonaliseerde feedback** omdat ik hindernissen in het leerproces specifiek kan benoemen. Gevolg: meer leerwinst.
- Wil je **gedifferentieerd evalueren**? In deze vorm kan je makkelijk 1 lege cel in de middelste kolom voorzien waarin een leerling kan aanvullen. Waarop wil de leerling extra inzetten? Welk criterium willen leerlingen zelf toevoegen?

Wil je meer inzetten op feedback in het leerproces? Dan is deze rubric handig om mee te werken. De open kolommen geven je voldoende ruimte (meestal toch ;)) om de leerling exact te vertellen wat er nodig is om beter te worden in een vaardigheid of om iemand net te bevestigen in wat subliem is. En zeggen waarin iemand uitblinkt, dat vind ik misschien nog het allerstrafste van deze werkwijze.

Eindevaluatie

Zo kan ik groeien:	Dit moet ik kunnen:	Doe ik heel goed:
<i>Zak het anders niet altijd voorals in een kin.</i>	Ik bouw goede, logische Nederlandse zinnen.	
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1,5 matig 2 goed 2,5	super 3
	Ik kan mijn mening duidelijk verwoorden en gebruik 2 argumenten.	<i>Lees goede inhoud.</i>
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1,5 matig 2 goed 2,5	super 3
	Ik pas de spellingregels toe: werkwoordvormen, hoofdletters, interpunctietekens.	<i>Foutloos!</i>
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1 goed 1,5	super 2
	Ik stel het resultaat van mijn eerste versie bij aan de hand van de feedback.	<i>Je tweede versie is duidelijk beter!</i>
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1 goed 1,5	super 2